

Uitvoering second opinion en mediation

Aanleiding second opinion en mediation

Eerder is door de samenwerkingsverbanden passend primair onderwijs regio Leiden (PO2801), passend onderwijs Rijnstreek (PO2813) en primair onderwijs Duin en Bollenstreek (PO2812) in de notitie 'Verbindende kaders regio Holland Rijnland' geconstateerd dat ondanks de verschillen in uitwerking van passend onderwijs per samenwerkingsverband er een duidelijk gemeenschappelijk kader te ontwaren valt. Hoofdzakelijk op het gebied van de ondersteuningsstructuur in en om de scholen of 'routing'. Een aantal gemeenschappelijke thema's zijn verder uitgewerkt in de notitie 'Overgangperiode Holland Rijnland'. Naar aanleiding van deze notitie is door de drie directeuren van de samenwerkingsverbanden gevraagd om tot een voorstel te komen voor de gezamenlijke inrichting van second opinion en mediation.

Toelaatbaarheid, second opinion en mediation

De Wet op het primair onderwijs (Wpo) bepaalt dat het samenwerkingsverband (op verzoek van het bevoegd gezag van de school waar de leerling is aangemeld of ingeschreven) na 1 augustus 2014 een oordeel uitspreekt over de extra ondersteuning en de toelaatbaarheid van de leerling. Er kunnen echter verschillende inzichten ontstaan over hoe de ondersteuning eruit moet komen te zien de toelaatbaarheid van een leerling. Scholen, hun besturen en het samenwerkingsverband werken zorgvuldig, maar dit betekent nog niet dat beslissingen over de invulling van de ondersteuning of toeleiding naar speciaal (basis) onderwijs voor een leerling altijd door alle partijen als best passend gezien worden. Zowel een ontwikkelingsperspectief (OPP), het toegewezen arrangement, als het deskundigenadvies dat wordt gehanteerd bij mogelijke verwijzing naar het speciaal (basis) onderwijs, kan leiden tot twijfel, dan wel het niet bereiken van overeenstemming tussen betrokkenen. In een dergelijk geval zullen de samenwerkingsverbanden een second opinion aanbieden of met mediation proberen het gesprek opnieuw op gang te brengen.

Werkwijze second opinion

De second opinion wordt geleverd binnen twee weken na ontvangst van het dossier, waarbij de beoordelaars de mogelijkheid hebben om de verwerkingstijd met vier weken te verlengen, indien zij van mening zijn dat aanvullend onderzoek nodig is. De second opinion is gratis voor ouders. Indien aanvullend onderzoek door derden nodig is, wordt dit betaald door de school als het een second opinion op een ontwikkelingsperspectief betreft en door het samenwerkingsverband als het een second opinion op een deskundigenadvies betreft.

Werkwijze mediation

Het kan voorkomen dat ouders het besluit ook na een second opinion alsnog niet accepteren. Er kan dan sprake zijn van een conflict. Partijen die met elkaar een conflict hebben, kunnen met behulp van een onafhankelijke neutrale derde, de 'mediator', op zoek gaan naar een oplossing. Het samenwerkingsverband biedt ouders de mogelijkheid tot mediation aan. Ten behoeve van de neutraliteit nemen beide partijen zelf contact op met de mediator. Het gaat bij mediation niet om 'gelijk krijgen' en 'winnen', zoals bij een juridische procedure of bij een geschillencommissie het geval is. De mediator doet geen uitspraak over het geschil of conflict, maar begeleidt de betrokkenen in hun overleg en onderhandelingen.

Inrichting second opinion

De mogelijkheid tot second opinion is door de drie samenwerkingsverbanden opgenomen in het ondersteuningsplan. De second opinion wordt uitgevoerd door twee deskundige, niet bij het dossier betrokken, adviseurs. Op deze wijze is de second opinion door de samenwerkingsverbanden zodanig georganiseerd dat het een onafhankelijk oordeel door deskundigen vormt. De samenwerkingsverbanden stellen elkaar op verzoek expertise ter beschikking voor de second opinion (met gesloten beurs). De samenwerkingsverbanden kunnen voor een second opinion bijvoorbeeld gebruik maken van elkaars 'onderwijsspecialisten'. Daarbij is het doel

een gezonde balans tussen het aantal keren dat een samenwerkingsverband gebruik maakt van een second opinion en het aantal keren dat zij een second opinion voor een ander samenwerkingsverband uitvoeren. De drie samenwerkingsverbanden inventariseren en evalueren daarom jaarlijks het gebruik van de second opinion.

Inrichting mediation

De mogelijkheid tot mediation is door de drie samenwerkingsverbanden opgenomen in het ondersteuningsplan. De samenwerkingsverbanden formeren daarvoor een gezamenlijke poule van mediators. Voor deze poule levert elk samenwerkingsverband een aantal eigen mediators aan die beschikbaar zijn voor de andere samenwerkingsverbanden. Voordeel van deze werkwijze is een onafhankelijke, maar niet al te afstandelijke benadering van kwesties die vaak zeer context gebonden zijn. Op hoofdlijnen kunnen de volgende taken van de mediator worden onderscheiden:

- zorgdragen voor de juiste “setting” van het mediationproces (locatiekeuze, vooraf informeren van partijen, partijen op hun gemak stellen etc);
- wederzijdse acceptatie door partijen bewerkstelligen;
- verhogen van de werkbaarheid van de relatie tussen partijen;
- zorgen voor juiste en volledige informatieverstrekking aan partijen, bijvoorbeeld spelregels;
- voor aanvang vastleggen van de opdracht in de bemiddelingsovereenkomst;
- bewaken van de spelregels (vertrouwelijkheid, transparantie, vrijwilligheid e.d.);
- als voorzitter bewaken van de agenda;
- bij de les houden van partijen (focus op echte inhoud);
- zorgdragen voor eenduidige beschrijving van de oplossing (vaststellingsovereenkomst).

Voor een optimale uitvoer van bovenstaande taken voldoen alle mediators uit de poule aan het volgende functieprofiel:

- Evenwichtigheid
- Flexibiliteit
- Creativiteit
- Vertrouwenwekkends
- Communicatief vaardig
- Onbesproken gedrag
- Positieve instelling
- Expertise in mediation
- Ervaring met het omgaan met spanningen en conflicten en deze beheersbaar kunnen maken

Aan het gebruik van mediation zijn kosten verbonden. Deze worden vergoed door het samenwerkingsverband van de school waar de leerling is aangemeld of ingeschreven. De werkelijke kosten worden door de samenwerkingsverbanden onderling verrekend.

Samenwerkingsconvenant

Voor de inrichting van second opinion en mediation stellen de samenwerkingsverbanden een convenant op. In zo'n convenant zijn de afspraken voor het gebruik vastgelegd. In de bijlage is een samenwerkingsconvenant opgenomen. Na definitieve inrichtingskeuzes en ondertekening van het convenant door de besturen van de drie samenwerkingsverbanden kan worden gestart met het benaderen van personen voor de uitvoer van second opinion en mediation.

Samenwerkingsconvenant second opinion en mediation

Samenwerkingsverband passend primair
onderwijs regio Leiden (PO 28-01)

Samenwerkingsverband primair onderwijs
Duin en Bollenstreek. (PO 28-12)

en

Samenwerkingsverband passend onderwijs
Rijnstreek
(PO 28-13)

Samenwerkingsconvenant tussen samenwerkingsverbanden passend primair onderwijs regio Leiden (PO2801), primair onderwijs Duin en Bollenstreek (PO2812) en passend onderwijs Rijnstreek (PO2813) met betrekking tot het wederzijds verzorgen van een second opinion en mediation.

Partijen.

de Vereniging Samenwerkingsverband passend primair onderwijs regio Leiden, gevestigd te Leiden, vertegenwoordigd door de voorzitter van het Bestuur .....

de Stichting Samenwerkingsverband primair onderwijs Duin en Bollenstreek, gevestigd te Lisse, vertegenwoordigd door de voorzitter van het Bestuur .....

en

de Stichting Samenwerkingsverband passend onderwijs Rijnstreek, gevestigd Alphen a/d Rijn, vertegenwoordigd door de voorzitter van het Bestuur .....

hierna gezamenlijk aan te duiden als 'partijen' of ieder afzonderlijk als 'partij';

Overwegende dat.

- Partijen vanaf 1 augustus 2014 verantwoordelijk zijn voor het realiseren van een samenhangend en dekkend netwerk van (extra) ondersteuningsvoorzieningen, zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces door kunnen maken (WPO, art. 18a, lid 2);
- Partijen vanaf 1 augustus 2014 verantwoordelijk zijn voor de beoordelingen of leerlingen extra ondersteuning nodig hebben dan wel toelaatbaar zijn tot het onderwijs aan een speciale school voor basisonderwijs of tot het speciaal onderwijs (WPO, art. 18a, lid 6, sub c);
- Partijen vanaf 1 augustus 2014 verantwoordelijk zijn voor het adviseren over de ondersteuningsbehoefte van een leerling, op verzoek van het bevoegd gezag van de school waar die leerling is ingeschreven (WPO, art. 18a, lid 6, sub d);
- De besturen van de samenwerkingsverbanden Leiden en Duin en Bollenstreek ervoor hebben gekozen om alle ondersteuning tot aan een verwijzing naar het SBO of SO te rekenen tot de basisondersteuning. 'Extra ondersteuning' bestaat daarmee alleen in het samenwerkingsverband Rijnstreek;
- Er met betrekking tot de uitvoering van bovenstaande taakstelling mogelijk verschil van inzicht kan ontstaan tussen ouders van een leerling en het bevoegd gezag van de school waar de leerling ingeschreven staat over de toe te kennen ondersteuning, het proces van ondersteuningstoewijzing dan wel de toelaatbaarheid;
- Partijen willen inzetten op het preventief oplossen van dergelijke verschillen van inzicht, teneinde conflicten cq. geschillen te voorkomen;
- Partijen daartoe gebruik wensen te maken van elkaars expertise, voor het formuleren van een onafhankelijk oordeel over de juistheid van de voorgestelde ondersteuning, dan wel de juistheid van het gelopen proces van ondersteuningstoewijzing;

- Partijen daarnaast gebruik wensen te maken van mediation voor partijen die met elkaar een conflict hebben. Zij kunnen met behulp van een onafhankelijke neutrale derde, de 'mediator', op zoek gaan naar een oplossing.
- Partijen deze onderlinge samenwerking willen vastleggen, ter bekrachtiging van de samenwerking.

Zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1 Definities

In dit samenwerkingsconvenant wordt verstaan onder:

- a) ouders: ouders, verzorgers en/of voogden;
- b) NVO: Nederlandse Vereniging van Pedagogogen en Onderwijskundigen
- c) WPO: Wet op het Primair Onderwijs
- d) Extra ondersteuning: alle vormen van onderwijsondersteuning die de basisondersteuning overstijgen.
- e) Toelaatbaarheid: de toelaatbaarheid van een leerling tot een speciale school voor basisonderwijs of een school voor speciaal onderwijs van het samenwerkingsverband.
- f) Mediator: de door de betrokken partijen geaccepteerde onafhankelijke en onpartijdige deskundige, die het mediation proces leidt en partijen begeleidt bij het bereiken van een overeenkomst ter beëindiging van hun conflict
- g) contactpersoon: ten behoeve van de coördinatie van de contacten tussen partijen hebben alle bij het conflict betrokken partij een contactpersoon.

Artikel 2 Samenwerking en dienstverlening second opinion en mediation

1. Partijen werken samen ten behoeve van het bereiken van de doelen zoals genoemd in de overwegingen.
2. Partijen stellen elkaar daartoe, op verzoek, expertise ter beschikking voor de beoordeling van het onderhavige dossier (second opinion) en het opstellen van een kort, tekstueel 'advies second opinion'.
3. De ter beschikking gestelde expertise bestaat in ieder geval uit een gediplomeerde, en bij het NVO geregistreerde, orthopedagoog.
4. Op verzoek kan de ter beschikking gestelde expertise tevens bestaan uit een tweede deskundige, met specifieke expertise op het gebied van de ondersteuningsvraag van de leerling.
5. Indien ouders het besluit ook na een second opinion alsnog niet accepteren wordt door het samenwerkingsverband mediation aangeboden om de communicatie tussen ouders, school en samenwerkingsverband te verbeteren.
6. Partijen stellen elkaar daartoe, op verzoek een erkende mediator uit het eigen samenwerkingsverband ter beschikking.

Artikel 3 Verzoek tot uitvoeren van een second opinion of mediation

1. Een verzoek tot het uitvoeren van een second opinion of mediation vindt schriftelijk of per e-mail plaats.
2. Een verzoek wordt zo concreet en specifiek mogelijk omschreven.
3. Een verzoek wordt uitsluitend gedaan voor zover zij – in het licht van de uitvoering door de verzoekende partij van de haar bij of krachtens wet toegekende taken en bevoegdheden – noodzakelijk en proportioneel is. In dat kader spannen partijen zich ook in om dubbele uitvraag van informatie zoveel mogelijk te voorkomen, ter beperking van administratieve lasten.
4. Een verzoek tot het uitvoeren van een second opinion of mediation verloopt via de contactpersonen als bedoeld in artikel 8 van dit convenant.

5. De contactpersoon die het verzoek doet, gaat tevoren na of het verzoek voldoet aan de in lid 1 tot en met 4 van dit artikel opgenomen voorwaarden.
6. Voor zover een verzoek niet voldoet aan de in lid 1 tot en met 4 genoemde voorwaarden, treden de contactpersonen met elkaar in overleg om te bewerkstelligen dat het informatieverzoek wel aan de voorwaarden komt te voldoen.

Artikel 4 Informatie en gegevens

1. Partijen verstrekken elkaar alle informatie die benodigd is voor het correct uit kunnen voeren van een verzoek om een second opinion of mediation.
2. De contactpersonen treden met elkaar in overleg over de praktische afhandeling van de informatieverstrekking. Onderwerpen die daarbij in ieder geval aan de orde komen, zijn de wijze van informatieverstrekking en de termijn van informatieverstrekking. Verder kunnen andere onderwerpen aan de orde komen, zoals de te hanteren begripsomschrijvingen, kwaliteitsvereisten etc.
3. Tegelijkertijd met het verstrekken van informatie wordt door de verstrekken partij onder meer ingegaan op juistheid, volledigheid en actualiteit van de verstrekte informatie. Ook wordt ingegaan op onderwerpen die van belang kunnen zijn voor een juist gebruik van de informatie, mede gelet op het doel waarvoor de informatie door de verzoekende partij is opgevraagd. De contactpersonen treden in overleg over de precieze inhoud en vorm van de in dit lid bedoelde begeleidende gegevens.
4. Afspraken naar aanleiding van het overleg als bedoeld in lid 2 en 3 van dit artikel worden schriftelijk of per e-mail vastgelegd.
5. Onderdeel van de te verstrekken informatie maken in ieder geval uit:
  - a. Relevante gegevens met betrekking tot de ontwikkeling en de ondersteuningsbehoefte van de betreffende leerling;
  - b. Relevante gegevens met betrekking tot het voortraject van ondersteuningstoewijzing;
  - c. Relevante gegevens met betrekking tot de visie van de school dan wel het bevoegd gezag op de benodigde ondersteuning voor de betreffende leerling;
  - d. Relevante gegevens met betrekking tot de visie van de ouders van de leerling op de benodigde ondersteuning voor de betreffende leerling;
6. Waar mogelijk worden gegevens geanonimiseerd. De verzoekende partij beoordeelt in redelijkheid of anonimiseren van gegevens een optimale uitvoering van het verzoek bemoeilijkt.
7. Uitwisseling van informatie vindt plaats op basis van en rekening houdend met de relevante wet- en regelgeving in het kader van privacy, en met de respectievelijke privacyreglementen van partijen waarin bepalingen zijn opgenomen over kort gezegd (i) de verstrekking van gegevens en inlichtingen en over (ii) geheimhouding.
8. Partijen dragen er zorg voor dat door informatie-uitwisseling ontvangen informatie zorgvuldig en veilig wordt bewaard. In dat kader spannen partijen zich in om de zorgvuldige en veilige bewaring van informatie te waarborgen door het treffen van maatregelen. Daarbij wordt de geldende wet- en regelgeving betreffende gegevensuitwisseling en gegevensbewaring in acht genomen.

Artikel 5 Bronvermelding

Een partij die in een publicatie of een andere openbaarmaking informatie van die andere partij gebruikt, vermeldt dat en welke informatie van die andere partij is verkregen.

Artikel 6 Bekostiging

1. Partijen brengen elkaar bij second opinion en mediation geen kosten in rekening ter zake van de onderlinge informatieverstrekking, samenwerking en dienstverlening die op grond van dit samenwerkingsconvenant plaatsvinden.
2. Indien aanvullend onderzoek door derden nodig is, wordt dit betaald door de school als het een second opinion op een ontwikkelingsperspectief betreft en door het samenwerkingsverband als het een second opinion op een deskundigenadvies betreft
3. Waar kosten voor mediation in rekening worden gebracht zal het samenwerkingsverband deze op zich nemen.

Artikel 7 Ontwikkelingen van invloed op het samenwerkingsconvenant

Partijen stellen elkaar zo spoedig mogelijk op de hoogte van ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op dit samenwerkingsconvenant en de uitvoering daarvan.

Artikel 8 Contactpersonen

1. Ten behoeve van de coördinatie van de contacten tussen partijen, wijzen zij ieder voor zich een contactpersoon aan.
2. Deze contactpersoon betreft voor het samenwerkingsverband, tenzij expliciet anders overeengekomen, de (algemeen) directeur van het samenwerkingsverband.
3. De contactpersonen houden regulier contact met elkaar over dit samenwerkingsconvenant en de uitvoering daarvan. Tevens bevorderen zij een goede naleving van dit samenwerkingsconvenant.
4. Partijen waarborgen dat de contactpersonen door degenen die bij de samenwerking en informatie-uitwisseling betrokken zijn, tijdig en adequaat op de hoogte worden gehouden van relevante gebeurtenissen zoals (aanstaande) informatieverzoeken en de afwikkeling van informatieverzoeken.

Artikel 9 Bestuurlijk overleg

De besturen van de samenwerkingsverbanden passend primair onderwijs regio Leiden (PO2801), primair onderwijs Duin en Bollenstreek (PO2812) en passend onderwijs Rijnstreek (PO2813) hebben zoveel als wenselijk of nodig is, een bestuurlijk overleg op het gebied van de in dit convenant geregelde informatieverstrekking, samenwerking en de naleving daarvan.

Artikel 10 Inwerkingtreding, wijziging en beëindiging

1. Het samenwerkingsconvenant treedt in werking op het moment dat deze door partijen is ondertekend.
2. Het samenwerkingsconvenant wordt aangegaan voor onbepaalde duur.
3. Wijzigingen van het samenwerkingsconvenant worden tussen partijen schriftelijk overeengekomen. Na ondertekening door partijen treden de wijzigingen in werking en maken zij deel uit van dit samenwerkingsconvenant.
4. Indien met betrekking tot dit convenant of de uitvoering daarvan tussen partijen een geschil ontstaat, treden partijen in overleg over een oplossing.
5. Het samenwerkingsconvenant kan in overleg tussen partijen worden beëindigd. Opzegging door één van de partijen vindt schriftelijk en met inachtneming van een opzeggingstermijn van twee maanden plaats. Eenzijdige opzegging vindt pas plaats indien overleg tussen partijen niet tot een andere oplossing heeft geleid. De voor opzegging alsmede de na opzegging maar voor het verstrijken van de opzeggingstermijn gedane informatieverzoeken worden conform dit convenant afgehandeld.

Artikel 11 Citeertitel

Dit samenwerkingsconvenant wordt aangehaald als: "Samenwerkingsconvenant second opinion en mediation van de samenwerkingsverbanden passend primair onderwijs regio Leiden (PO28-01), primair onderwijs Duin en Bollenstreek (PO28-12) en passend onderwijs Rijnstreek (PO28-13)".

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend op _____ te _____,

Samenwerkingsverband
passend primair onderwijs regio Leiden,
functie
naam

Samenwerkingsverband
primair onderwijs Duin en Bollenstreek,
functie
naam

_____

_____

Samenwerkingsverband
passend onderwijs Rijnstreek,
functie
naam

,

_____